

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8 (tiskarna I. nadst.). Uradni: ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelje in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21.60, polletna K 10.80, četrtletna K 5.40, mesečna K 1.80; za Nemčijo celoletno K 26.40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36.—.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petletna 30 vin., pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Listalo sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštne proste.

Stev. 495.

V Ljubljani, v sredo dne 29. januarja 1913.

Leto III.

Vabilo na naročbo.

Zarja izhaja vsak dan ob 11. dopoldne in stane naročnina

Za avstro-ogrške kraje:	
celoletna	K 21.60
polletna	10.80
četrtletna	5.40
mesečna	1.80
Za Nemčijo:	
celoletna	K 26.40
polletna	13.20
četrtletna	6.60
mesečna	2.20

Za ostalo inozemstvo celoletno 36 kron in sicer s pošiljanjem na dom ali po pošti. Naročnino je pošiljati naprej.

Posamezna številka 8 vin. v administraciji in tobakarnah.

Naročnina se pošilja pod naslovom: Upravištvo "Zarja" v Ljubljani.

Tisza-Lukacs in ogrsko delavstvo.

Budimpešta, 27. januarja.

Čedni parček Tisza-Lukacs je mislil, ali pa se je vsaj delal tako, kakor da misli, da je boj, ki ga je socialna demokratična stranka na Ogrskem napovedala infamiji, katero imenuje plemenita dvojica »volilno reformo«, samo prazno žuganje nekaterih oseb, ki se slučajno imenujejo vodstvo socialno demokratične stranke. Lahko bi se roparji delavske volilne pravice smejali in rogali, če bi bilo tako. Ali socialna demokracija ni narodni kazino ali pa »narodna stranka dela«, ki ima nekoliko komandantov, da ji poveljujejo, med tem ko so člani sami dresirani mameluki. Ukazi takega vodstva bi bili pri sedanjih ogrskih delavcih že brezuspešni. Načelstvo socialno demokratične stranke pa ve, kaj dela, ker čuti odgovornost, ki jo ima napram organiziranemu delavstvu. Ko je bila letos prvič glasno izrečena beseda o generalni stavki, bi bila Lukacs in Tisza lahko vedela, da to ni šala in da se je stranka, preden jo je izročila javnosti, poučila o mišljenju delavstva.

Včerajšnji izredni zbor stranke pa je razprl vse dvome. Ogrsko delavstvo se je tako dolgo bojevalo za svojo temeljno politično pravico, da se sedaj, ko prihaja odločitev, ne bo dalo oslepiti. Tisza in Lukacs se ne boji; njuni grožnja se smeje, ker ima za svoje nastopanje tri glavne argumente.

Prvi je na strani delavstva. Kar je zvaril Lukacs kot ponižni sluga Štefana Tisze, je taka podla krivica, da bi bila vsaka beseda o tem odveč. Ne glede na vsa načela demokratične politike je ogrskemu delavstvu splošna, tajna, enaka volilna pravica že davno obljubljena. Se preden so jo avstrijski delavci dobili, je bila ogrskim že obljubljena. Vlada je vezana s slovesnimi izjavami, ki so bile potrjene s kraljevskimi besedami. Njena dolžnost je bila že davno, predložiti državnemu zboru nepoplačano volilno reformo vsaj tako, kakršno je bil svojčas izdelal Kristoffy. Vlada, ki predlaga tako spako kakor Lukacseva, spada že zaradi tega na zahtojno klop, ker je pomendrala kraljevsko be-

sedo. Kar pa zahteva delavstvo, zahteva po pravici.

Na njegovi strani je tudi moč. Ogrski socialisti niso otroci, ki mislijo, da je dovolj, če se lahko sklicujejo na pravico. Če pa lahko delajo, dokler hočejo, pa ustavijo delo, kadar hočejo, imajo v tem realno moč, katere se Lukacs in Tisza lahko bolj bojita, kakor pa delavci njihju takozvane državne sile.

Naposled imajo ogrski delavci simpatije vse javnosti na svoji strani. Neštevilni shodi, sklicani, odkar je vložena Lukacseva reforma, so se izpremenili v imponantne demonstracije proti vladi. Pa tudi v meščanskih krogih se lahko opazja, da vse soglašja s socialisti in z njihovim bojem proti vladi.

Vsega tega so se dobro zavedali delegati, ki so se včeraj zbrali od vseh strani dežele na izredni zbor stranke, da sklepajo o boju zoper Lukacsev načrt. Brez prevelikega truda je bilo lahko uganiti, da bo zbor sklenil generalno stavko. Ta trdni namen je prinesel vsak delegat s seboj; vsi so doma dobili navodila od delavcev, da naj glasujejo za generalni štrajk. Vsled tega je zbor dobil značaj mogočne manifestacije, ki je napravila tudi v javnosti največji vtisk.

Zbor se je sešel v dvorani nekdanjega parlamenta. Udeležilo se ga je 296 delegatov. Zastopane so bile tudi nemadžarske organizacije. Zborovanje je otvoril sodrug Buchinger, ki je naglašal, da je bilo sklicanje potrebno zaradi velevažnih političnih dogodkov. Potem je izvoljeni predsednik sodrug Peidl pozdravil delegate in goste in prosil, naj vsi sodelujejo, da se zborovanje dostojno izvrši. Sarlatanstvo sedanjih vladajočih sovražnikov ljudstva sili ogrski proletarijat, da poseže po najskrajnejših sredstvih. Ministrski predsednik Lukacs obrekuje stranko, kakor da organizira rop in tatvino, pa kliče ogrska sodišča proti njej v boj. Tako obrekovanje se vrača na Lukacsevo glavo. Stranka nima nobenih panamskih afer; vodstvo stranke nima zlatih rudnikov in petrolejskih virov, ter ne kupuje in ne prodaja hiš. Take kupčevalce najde ministrski predsednik lahko v svoji najbližji bližini.

Te besede so napravile policijskega svetnika Jeszenskega precej nervoznega, ali bile so prav umestne. Lukacsev način polemike z odtodnimi socialisti je nesramen, pri tem pa ima moč toliko pometati pred svojimi pragom, da je naravnost smešen, če mobilizira.

Govoril je nato sodrug Vandersmissen iz Bruslja v imenu belgijskih socialistov, ki imajo enake boje za volilno pravico in se morajo tudi pripravljati na generalno stavko. Sodrugi Austerlitz je govoril v imenu avstrijske, sodrug Bukšeg pa v imenu hrvaške socialne demokracije, ter je naglašal, kako važno je za Hrvate, da zmaga na Ogrskem splošna volilna pravica.

Ko so bile opravljene formalnosti, je podal sodrug Gorami svoje poročilo. To je obsegalo vso zgodovino boja ogrskih delavcev za splošno volilno pravico; jedro poročila je obseženo v resoluciji, ki se glasi:

»Dne 26. januarja 1913 zbrujoči izredni kongres socialno demokratične stranke na Ogrskem konstatira, da ne izpolnjuje od Lukacseve vlade predloženi načrt volilne reforme večkratnih slovesnih kraljevskih obljub, in da se tudi ne vjema z obveznostmi, ki jih je sedanja vlada prevzela glede na volilno pravico. Ta zakonski načrt ne prinaša ne splošne, ne enake volilne

pravice, v njem manjka tajno glasovanje, on ne odstranjuje še z njim sedanje pravo ropajoče stanje; načrt ne zadovoljuje niti iz daleč interesov poljedelskih in obrtnih delavskih razredov, naj so to mali kmetje, poljedelski delavci, meščani ali pa obrtni delavci.

Strankin zbor poziva torej delavstvo, da začne brez odlašanja najostrejši boj proti temu načrtu in da ga nadaljuje, dokler ne izgine načrt in vlada, katere prelomljena beseda ga je ustvarila.

Zbor konstatira z zadovoljstvom, da se je ta boj že pričel, in jemlje z veseljem na znanje, da hočejo v tem boju sodelovati tudi ugledni sloji meščanstva. Delavstvo je pripravljeno na skupni boj ne le z združeno opozicijo v parlamentu, s katero jo veže tudi dogovor o volilni pravici, temveč poziva na skupni boj tudi v njegovih interesih močno oškodovano meščanstvo. Vse napredno misleče sloje ogrskega prebivalstva poziva zbor na skupen naskok na volilnoreformni načrt Lukacseve vlade.

Zbor pooblašča strankino vodstvo, da se bori v tem boju z onim orožjem, ki ga spozna za uspešno, in jo poziva, da razglasi v primeren trenutku vso deželo obsegajočo splošno stavko. Da se to omogoči, poziva zbor strankino vodstvo, vse organe stranke in vse organizacije, da izvrše priprave za splošno stavko v vseh posameznostih in takoj izpolnijo poziv, ki ga izda strankino vodstvo. Zbor upravičuje strankino vodstvo, da izda odredbe za splošno stavko do zadnjih podrobnosti.

Po vsem tem izjavlja strankin zbor: Če bi se vkljub temu boju delavstva z razpravami v zaprtim krogu pod varstvom bajonetov deželi vsilili ta načrt, tedaj se socialna demokratična stranka ne udeleži volitev na podlagi takega zakona, ampak bo s pomočjo svojih eventualnih volilnih upravičencev in z vso silo svojih organiziranih množic zahtevala revizijo tako ustvarjenega zakona, ter bo podpiralo združeno opozicijo v parlamentu; izrabila bo vso svojo silo, da se ta vlada in njena stranka uniči in v najkrajši dobi uzakoni splošna, enaka in tajna volilna pravica.

Ze ko je v svojem referatu sodrug Gorami omenil, da se bo stranka v boju za volilno pravico poslužila generalne stavke, je ta beseda zadrževala, da je bil ves zbor hipoma elektriziran, kakor da je od doma prinešeno bojevitost razpoloženje komaj čakalo na to napoved. Odigral se je prizor, na katerega noben udeleženec tega zbora ne bo pozabil. Spontano so delegati vstali, aplavz kakor grom se je razlegal po dvorani, da je moral poročilec prekiniti svoj govor, in nenadoma je zadonela marzeleja. Enako navdušenje se je pokazalo pri glasovanju o resoluciji, ki je bila soglasno sprejeta.

Tako je storjen odločilni korak. Generalna stavka je sklenjena in izvršila se bo, tudi če bi Lukacs in Tisza rigala ogenj in žveplo. Izvršiti se mora; to ne zahteva le interes, ampak tudi čast ogrskega delavstva. In dosedanji boji tega proletariata so porok, da se bo izvršila.

Ženska volilna pravica na Angleškem.

V petek se je bila pričela v angleški poslanski zbornici razprava o volilni reformi, ki naj bi dala angleškemu žensstvu volilno pravico,

za katero se bojuje že pol stoletja. Vsa javnost je z največjo napetostjo pričakovala razprav in seveda še bolj izid. Ali v pondeljek je ministrski predsednik Asquith izjavil, da vlada odtegne zakonski načrt za volilno reformo.

Ministrski predsednik Asquith je že od nekdaj velik nasprotnik ženske volilne pravice. Ministra Grey in Lloyd-George sta pa vneta zagovornika ženske volilne pravice. Ta nasprotujoča naziranja v kabinetu se kažejo seveda tudi pri parlamentarnih strankah. V nobeni stranki, razen pri delavskih zastopnikih, ni edinstvo glede ženske volilne pravice. Socialistični poslanci so zahtevali volilno pravico za vse žene. Število volilk bi tako znašalo deset milijonov. Konservativci so zahtevali žensko volilno pravico za vse one, ki imajo že volilno upravičenost v občini. Teh žen bi bilo približno 1 milijon. Liberelec Dickinson je stavil predlog, da naj dobe volilno pravico vse one žene, ki so stare nad 25 let, ki imajo samostojno gospodinjstvo ali pa ki so soproje volilcev. Ako bi bil sprejet ta predlog, tedaj bi dobilo volilno pravico okoli 6 milijonov žen. Nasprotniki ženske volilne pravice so strastno agitirali zadnje čase in vlada bi bila morala odstopiti prav gotovo, če bi bil sprejet že katerikoli predlog za žensko volilno pravico.

Sufragetke, ki so zadnje mesece napele vse moči, da pripravijo z lepo ali z grdo poslance in ministre do tega, da podelje ženam volilno pravico, bodo sedaj prav gotovo še vse ostreje nastopale. S svojo kričečo agitacijo so pa sufragetke vendarle nekaj dosegle in sicer to, da se bo morala vsaka angleška vlada prav rešno baviti, čim prime za krmilo, z žensko volilno pravico. Sufragetke so pogumne in prav nič izbirne v svojih sredstvih. Pobijajo šipe, razdirajo poštne nabiralnike, zasledujejo ministre, povsod se pokažejo, tako da javnost ne more nikdar pozabiti nanje. Sufragetke so pripravljene na nadaljevanje boja in ena njihovih voditeljic, dr. Ethel Smith, pravi glede izida razprav v poslanski zbornici: »Nam, ki imamo pravo, vztrajnost, navdušenje, znanje, požrtvovalnost... in denar, nam je vseeno. Brezskrbne, mirne, zadovoljne smo; zato tudi nevarne.«

Redni občni zbor podružnice zidarjev v Trstu.

V petek, 24. t. m., se je vršil dobro obiskan občni zbor podružnice zidarjev v Trstu, kateremu je predsedoval sodr. Lizardo. Takoj po otvoritvi se predsednik spominja članov, ki so v tem letu umrli. Nato prečita pismo dosedanjega predsednika sodr. Sigona, kateri vsled oddaljenega dela zadržan želi občnemu zboru najboljši uspeh. Poročilo odbora poda tajnik sodr. Lavrencič, iz katerega je razvidno, da je dosedanji odbor napravil vse, kar mu je bilo mogoče.

Blagajniško poročilo je podal sodr. Petejan. Blagajniško poročilo od 1. januarja 1912 do 31. decembra 1912.

Dohodki: Prebitek v blagajni 31. decembra 1911 1709 K 57 vin. 1150 pristopnin po 60 vin. 690 K. 23.623 tedenskih prispevkov po 50 vin. 11.811 K 50 vin. 24.762 tedenskih prispevkov po 40 vin. 9904 K 80 vin. 2403 tedenskih prispevkov po 30 vin. 720 K 90 vin. 293 te-

EMILE ZOLA:

Rim.

(Dalje.)

Je-li sanjal o zemljevidu vesoljnega krščanstva, ležečem izza njegovega nizkega čela tope oblike? Je-li v sanjah izza blede krinke od polstolnega omejenega uradnega življenja otepelega birokrata nadaljeval strašno osvojevalno delo, ki je hotelo iz globočine njegove mračne sobe v palači propagandi podvreči vso zemljo in jo vladati? Dame so upirale vanj ginjene in spoštljive poglede; včasih so ga blago kazale, da preveč dela, in zaspasnost, ki ga je zadnje čase povsod preganjala, so pripisovale njegovi preveliki genialnosti in marljivosti. Pierre pa je imel vzeti od te vsegamogocene eminence le to zadnjo sliko s seboj: Izčrpan stavec, počivajoč izza razburjenosti žalostnega slučaja, speč kakor staro, nedolžno dete, ne da bi mogel kdo vedeti, če je to začetek slabomnosti, ali pa utrujenost izza noči, prečute v božji službi z namenom, da bi Bog zavladal nad kakšnim oddaljenim kontinentom.

Dve dami sta se odstranili, tri druge so prišle. Dona Serafina je vstala s svojega sedezca, pozdravila in je zopet sedela kakor odrevenela, strogo vzravnana, in trdega, obupanega obraza. Zdal se je Pierru zdelo, da se zaduša; pograbila ga je nekakšna vrtoglavlja, in srce mu je burno utripalo. Poklonil se je in je odšel. Po tem, ko je korakal skozi obednico, da bi prišel v malo pisarno, v kateri je sprejel kardinal Boccanera, je nenadoma opazil abbéja Paparellija, ki je ljubosumno stražil vrata.

Ko ga je nosilec vlečke zavohal, je spoznal, da mu ne more zabraniti vstopa. Sicer pa se ni bilo bati ničesar, ker zapusti vsiljenec že lutri, poražen in osramočen, Rim.

»Z njega eminenco bi radi govorili? Dobro, dobro!... Takoj, počakajte!«

In ker je menil, da se preveč približuje durim, ga je pognal prav na drugo stran sobe, nedvomno iz strahu, da bi mogel kaj slišati.

»Njega eminenca je še notri z Njega eminenco Sanguinettijem. Počakajte, počakajte tukaj!«

Zares se je bil Sanguinetti potrudil, da je prav dolgo ostal na kolenih poleg mrtvih trupel v prestolni dvorani. Potem je podalšal svoj obisk tudi pri donni Serafini, hotoč dokazati, kako sočustvuje z obupom rodbine, in zdaj je bil že dlje kakor deset minut pri kardinalu, ne da bi bilo skozi vrata slišati kaj drugega kakor od časa do časa nekakšne mrmrajoče glasove.

Ali ko je Pierre tukaj zopet našel Paparellija, ga je začelo vnovič preganjati vse to, kar mu je bil pripovedoval Vigilio. Pogledal ga je: Bil je debel, kratek, z grdo maščobo nadevan, in je bil s svojim medlim obrazom, katero so ob štiridesetih letih kazile neštete gube, v svojem nesnažnem talarju podoben stari devici, iz katere je celibat napravil napol prazen meh. Začudil se je. Kako se je mogel vdati kardinal Boccanera, ta ošabni knez, ki je v nerazrušenem ponosu na svoje ime tako visoko nosil svojo glavo, da ga je premagalo in vladalo tako bitje, ki je tako neusmiljeno grdo in iz katerega puhti sama nizkotnost in odurnost. Ali mu ni udaril v oči ta telesni propad kreature, ta globoka moralna ponižnost kot izreden izveličevalen dar, katerega sam ni imel. — Ni li ga to najprej vznemirjalo, potem pa zapeljalo? Te lastnosti so se rogale njegovi lastni lepoti, njegovemu ponosu. On, ki ga nič ni moglo tako nakazati, ki se mu ni posrečilo premagati svoje hrepenenje po slavi, je moral s posebnim naporom svoje vere doseči, da je zavidal temu neskončno grdemu, neskončno malemu bitju in ga občudoval in trpel kot višje, nebeške duri na

stežaj odpirajočo silo pokore in človeškega ponižanja. Kdo bi kdaj razložil moč, ki jo ima grozovitež nad junakom, z golaznijo pokriti, v predmet gnuša izpremenjeni svetnik nad mogotci tega sveta, ki se boje, da bodo morali poplačati svoje posvetne radosti z večnim ognjem? Da, to je bil lev, ki ga izjeda zuželka; toliko sile in sijajnosti razdeva nevidna moč. Oj, kdor bi mogel biti tak kakor ta lepa, raja gotova duša, ki je za svoje zveličanje zaprta v tem nesnažnem telesu! Kdor bi imel srečno ponižnost tega duha, tega odličnega bogoslovca, ki se vsako jutro bica s šibami in je zadovoljen, da ni nič drugega, kakor najnižji vseh slug!

Abbé Paparelli je stal v vreči svoje medle maščobe in opazoval Pierra s svojimi malimi sivimi očmi, ki so mežikale sredi tisočerihih gub njegovega obraza. Duhovnika se je lotevalo neugodno čuvstvo, ko se je vprašal, kaj si imata pač povedati eminenci, da sta tako dolgo skupaj zaprti. Kakšen je moral biti ta sestanek, če sluti Boccanera, da je Sanguinetti škof, med čigar varovanja spada Santobono! Koliko drznega miru mora imeti ta, da se je upal priti sem, in kakšno moč nad sabo oni, da se v imenu svetle vere izogiba škandalu, pa molči in sprejema obisk kot enostavno znamenje spoštovanja in nagnjenja! Ali kaj si moreta imeti povedati? Kako bi bilo zanimivo videti ju skupaj, poslušati, kako izmenjavata diplomatske, za tak sestanek primerne besede, v tem ko divja v njih dušah besno sovraštvo.

Naenkrat so se odprla vrata in kardinal Sanguinetti se je zopet prikazal; obraz mu je bil miren, nič bolj rdeč kakor navadno, celo nekoliko bledejši, in izražal je pravo mero žalosti, ki jo je smatral umestno, da jo pokaže. Samo njegove nemirne, venomer krožeče oči so izdajale, kako se veseli, da je rešen pravzaprav zelo težkega truda. Odhajal je v nadi,

da je zdaj on edini mogoči papež.

Abbé Paparelli je prihitel.

»Če mi blagovoli Vaša eminenca slediti, spremim Vašo eminenco...«

Obrnil se je k Pierru.

»Zdal lahko vstopite.«

Pierre je gledal za njima, ko sta odhajala — prvi tako ponižen, drugi tako zmagoslaven. Potem je vstopil in takoj opazil kardinala Boccanera v sredi tesne, z enostavno mizo in tremi stoli opremljene delovne sobe; stal je še pokonci, visok in plemenit, kakor se je bil vzravnal, da je pozdravil Sanguinettija, tekmeца za prestol, katerega se je bal in ga preklinjal. In očitljivo se je Boccanera v domišljiji tudi smatral za edinega mogočega papeža, za onega, ki ga prihodnji konklave izvoli.

Ali ko so se vrata zaprla, ko je opazil tega mladega duhovnika, svojega gosta, ki je bil navzoč pri smrti njegovih dragih, zdaj v sosedni sobi za smrtni spečih otrok, je pograbila kardinala neizrečna ginjenost, nepričakovana slabost, v kateri se je pogreznila vsa njegova energija. To je bilo zadoščenje, katero si je vzela njegova človečnost, zdaj ko ga ni mogel več videti njegov tekmeč. Zaguga: se je kakor staro drevo, ki vztrepeto pod sekiro, in zadušen od nenadnega, glasnega ihtenja, je padel na stl. In ko je hotel Pierre po ceremonijalnih predpisih poljubiti smaragd, ki ga je nosil na srednjem prstu, ga je dvignil in mu ponudil prostor tik poleg sebe, mrmraje z izmučenim glasom:

»Ne, ne, moj ljubi sin, sedite semkaj, počakajte... Odpustite mi — pustite me trenutek — srce mi hoče počiti.«

Ihtel je v svoje sklenjene roke; ni se mogel premagovati, s svojimi še krepkimi prsti, ki jih je pritiskal na lici, na senci, ni mogel potlačiti bolečine vase,

(Dalje.)

denških prispevkov po 25 vin. 73 K 25 vin. 403 tedenskih prispevkov po 20 vin. 80 K 60 vin. 63 duplikatov po 40 vin. 25 K 20 vin. Deželno predsedništvo za najemnino 100 K. Obresti v hranilnici naloženega denarja 197 K 9 vin. Za fotografije, liste in delovne tarife 69 K 90 vin. Razni dohodki 106 K 38 vin. Skupaj 25.489 K 19 vin.

Izdatki: Zvezi poslano 18.029 K 82 vin. Deželnu predsedništvo 2173 K 66 vin. Prispevek blagajnikom 330 K 48 vin. Prispevek strokovni komisiji 50 K. Prispevek »Laboratoru« in »Zarji« 200 K. Stroški za preselitev, popravilo pisalne mize in druge pisalne potrebščine 601 K 3 vin. Agitacija 600 13 vin. Subvencija za upravno delo 412 K. Stanarina 643 K 33 vin. Naročnina časopisov in revij 111 K 27 vin. Društvena godba 181 K. Fotografije za desetletnico podružnice 129 K. Tiskanje slovenskih in italijanskih plačilnih tarif 143 K. Razne tiskovine 55 K 50 vin. Izredne podpore 33 K 80 vin. Poštni stroški 67 K 18 vin. Prebitek 31. decembra 1912 1727 K 99 vin. Skupaj 25.489 K 19 vin.

Blagajniško poročilo lokalnega fonda od 1. januarja 1912 do 31. decembra 1912.

Dohodki: 9873 zimskih prispevkov po 20 vin. 1974 K 60 vin. 640 zimskih prispevkov po 30 vin. 189 K 45 vin. Lokalni poviški na pristopnih 1644 K. Globe 188 K. Prodaja listov in razglednic 8 K 98 vin. Razno 46 K 26 vin. Prebitek 31. decembra 1911 1081 K 29 vin. Skupaj 5132 K 58 vin.

Izdatki: Bolniška podpora 359 bolnim članom 3089 K 30 vin. Za tiskovine 357 K 54 vin. Prebitek 31. decembra 1912 1685 K 74 vin. Skupaj 5132 K 58 vin.

Premoženje podružnice 31. decembra 1912.

Prebitek v blagajni podružnice 1727 K 99 vin. Prebitek v blagajni lokalnega fonda 1685 kron 74 vin. 110 akcij za novi »Delavski dom« 1100 K. 2963 plačilnih tarif po 4 vin. 117 K 78 vin. 3900 spominskih razglednic 234 K. Skupaj 4865 K 58 vin.

Nato se je vršila kratka debata in je bilo poročilo soglasno sprejeto.

Med debato o poročilu je volilni odbor preštel glasovnice, ki so bile oddane za izvolitev novega odbora. Izvoljeni so bili skoraj enoglasno sledeči sodrugi:

Pregarc Ivan, predsednik; Lukežič Alojz, podpredsednik; Cok Ivan, Babič Anton, Lavrenčič Anton, Godina Alojz, Kosut Alojz, Guštinčič Anton, Ražen Karol, Gorkič Ivan, Arčon Josip, Fleck Franc, Pehier Miroslav, Bembič Andrej, Job Josip, Batistič Josip, odborniki; Argienti Angel, Ražen Franc, Gabrijeli Franc, kontrolorji.

Novi predsednik sodrug Pregarc prevzame predsedništvo ter se zahvali v imenu vseh izvoljenih odbornikov za izkazano zaupanje. Obhajuje, da bo ves odbor skušal storiti, kar bo mogoče v spregled naše organizacije. Obenem priporoča vsem sodrugom, da sodelujejo z odborom, ker le ob skupnem delu bodo naši uspehi veliki.

Nato so bili soglasno sprejeti sledeči predlogi:

I.

Pravico do bolniške podpore imajo vsi člani, ki so najmanj eno leto organizirani in ki so plačali zimske prispevke po 30 vin. na teden skozi dvanaest tednov, ter niso zaostali s plačevanjem tedenskih prispevkov nad pet tednov. Podpora znaša 80 vin. na dan za 30 dni v letu in se prične plačevati četrty dan bolezni; za prve tri dni se ne plača. Izredne podpore so izključene.

II.

Zimske prispevke je plačati najkasneje do prvega aprila vsakega leta, kdor do tega dne ne plača, in sicer neopravičeno, izgubi pravico do bolniške podpore.

III.

Pristopnina k organizaciji znaša 1 K 20 vin in zato dobi član zraven pravil in izkaznice tudi po en izvod tržaške delovne pogodbe in izvod spominskega lista.

(Dalje.)

Ljubljana in Kranjsko.

— Ruske navade v avstrijski vojni upravi? Že nekaj časa razgraja po meščanskem časopisu sita dohodnost, ki si je topot izbrala za svojo žrtev avstrijsko vojaštvo, zbrano ob srbski meji. Javni uradi in zarjavele grofice — vse dela z zavihanimi rokavi, da iztisne iz avstrijskega prebivalstva čim več srebra za plemenito stvar in da oslajša vojakom trdo službo na meji. V resnici je je tem profesionalnim dohodelnikom posrečilo zbrati nad milijon kron, h katerim je gospoda prispevala ognjevitve besede in ljudstvo svoje groše. Dasi smo mnenja, da je to patriotično beračenje strašno nesposobna stvar, ker je naloga države, ki pošilja mlade ljudi iz delavnice na mejo, da jim zagotovi čim najudobnejše življenje, kakor je v hudi mejni službi sploh mogoče, vendar pa je dolžnost vojne uprave, ki nadleguje javnost s svojim beračenjem, da pravično in pošteno razdeli nabrane svote. Kako so bili naši obmejni stražarji bogato odarovali, nam kaže naslednje pismo, ki nam ga je odstopil prijatelj »Zarje« na uporabo in ki se glasi:

Te o d o, 20. januarja.

Cenjeni prijatelj!

Na ogled Ti pošiljam »veliko« stekleničico, darilo pridnim vojakom na meji. Vsako tako stekleničico si je šest mož po bratovsko delilo, delilo z jedilno žlico, a vseh šest žlic ni bilo polnih. (Steklenica ne meri niti šestnajstinke!) Od tistih tisočakov kron, ki jih je Avstrija za nas nabrala, ni nihče videl niti vinarja; zdi se nam, kakor ob rusko-japonski vojni, ko darila niso prišla nikdar obdarovanim vojakom v roke. Prosim Te, pokaži to

veliko darilo, ki smo ga dobili, mojim tovarišem in pa gostilničarju, kamor sem navadno zahajal; potem pa pošlji stekleničico s pisnom moji ženi in ji tudi povej, da o božičnih praznikih menaža ni bila prav nič poboljšana in tudi večje plače nismo videli. Zaman se vprašujemo, kam je prišlo tistih sto tisoč kron, o katerih se mnogo govori, da so bile nabrane za nas? Kam so prešle? Ali kaj veš, zakaj nas še ne pošljejo domov? Piši mi, za kaj gre sedaj. Mislim, da bomo še veliko noč tukaj praznovali. Vreme je zdaj strašno slabo, dežuje že nekaj dni nepretrgoma.

H koncu Te prav lepo pozdravljam in vse najine tovariše in Vam voščim vsem prav vesel pust, pa Vas prosim, da se spominjate prijatelja N.

Po vsem tem se drznemo vprašati, ali je bil denar nabran za priboljšek vojakom na meji, ali za nekaj oseb, ki jim je segel zgrad ruskih vojni intendantov pregloboko do srca?

— **Ljuba konkurenca** ne dá miru nekaterim mizariskim mojstrom ljubljanskim in boju proti — produktivni zadrugi ljubljanskih mizarjev. V Opatiji so razpisali mizarška dela za c. kr. pošto. Očetov je bilo vse polno — z Dunaja, Gradca, iz Ljubljane in Gorice. Nekdo je zahteval menda celo 48.000 kron za izvršitev mizariskih del —; zahteva se lahko, vprašanje je le, če kdo zahteva sprejete kot resno. »Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev« je vložila tudi ofert, ki je bil sprejet. Kalkulirala je povsem trezno, ne prenizko in ne previsoko. Ko so v Ljubljani znani ljubljanski mojstri zvedeli, da je »ta prokleta rdečkarška zadruga« dobila delo, so izlegli iz neumnega svojega sovraštva raso: da je zadruga lahkomišelnost postopala pri kalkulaciji. To seve iz prozornega namena: škodovati zadrugi na kreditu. — Mi, ki poznamo vso zadevo, smo preverjeni, da bi vsak ljubljanski mizariski podjetnik še danes »Produktivni zadrugi« plačal 1000 K odškodnine, če opatijska dela prepusti za svoto, ki se jim zdi danes »prenizka«.

— **Borovnica**, Pravovarstveno in strokovno društvo železničarjev v Borovnici priredi 2. februarja plesni venček v gostilni gospoda Antona Drašlerja. Sodrugi in prijatelje vabimo, da se v kar največjem številu udeležijo venčka, ker je namenjen čisti dobiček v dobre namene. Odbor.

— **Javen rudarski shod** sklicuje podružnica Unije rudarjev v Idriji namesto za nedeljo dne 2. na dan 8. svečana 1913 ob 8. zvečer v pivarni pri »Črnem orlu« v Idriji. Dnevni red shoda bo še natančno naznanjen v »Zarji« in v »Rudarju«.

— **Preklje!** Podpisana prekljujem vse žalitve, ki sem jih izrekla čez gospo Goslerjevo ter obžalujem svoje dejanje. — V Idriji, dne 25. januarja 1913. — **Lapajne Franciška**.

— **Iz gledališke pisarne**, Jutri, v četrtek za par-abonente Offenbachova burleskna opereta »Orfej v podzemlju«. Obilni poset in burni smeh občinstva pričaja, kako se ta veselji umotvor ni še prav nič postal in da čara slušalce in gledalce z isto neodoljivo silo, kakor ob času svojega nastanka. V soboto, 1. februarja francoska veseloigra »Mala čokoladarica« v režiji g. Fišerja, za par-abonente. V nedeljo popoldne (izven abononoma, za lože par) Weisova opera »Naskok na mlin«, zvečer »Mala čokoladarica« za nepar.

— **V mestni klavnici** so zaklali od 12. do 19. januarja 56 volov, 8 bikov, 16 krav, 308 prašičev, 127 telet, 28 koštrunov in 9 kozličev; vpekljali so 688 kg mesa, 1 govejo živino, 3 prašiče, 23 telet, 1 koštruna in 3 kozliče.

— **S trebihom za kruhom**. V ponedeljek se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 17 Slovencev in 40 Hrvatov; 29 Hrvatov je šlo pa v Heb. Iz Amerike je prišlo 49 Macedoncev in Hrvatov in 16 Slovencev.

— **Zaradi razžaljenja Veličanstva** sta bila pred ljubljanskim sodiščem obsojena čevljarški pomočnik Janez Blaž iz Ljubljane na 15 mesecev in Avguštin Enzi, slikarski pomočnik s Korškega, na 4 mesece ječe.

— **K smrti Marije Ševškove v Sp. Šiški**. Sodna komisija je, kakor smo že poročali, jasno pokazala, da v nesreči Mar. Ševškove ni govora o kakem zločinu. Včeraj popoldne je bil mož ponesrečenke, sprevodnik A. Ševšek izpuščen iz preiskovalnega zapora.

— **Smrt vsled razburjenja, ker je bil klican k sodnji**. Včeraj se je pripeljal z Gorenjskega v Ljubljano posestnik Anton Zupan iz Mlinega pri Bledu. Bil je klican k sodnji, kar ga je jako razburjalo. V gostilni »pri Figovcu« je Zupan omedlel, naka je bil z izvoščkom pripeljan v deželno bolnišnico. Tu se je kmalu zavedel in navidez je bil zopet popolnoma zdrav. Vstal je, da bi šel nazaj v mesto, nakrat se je pa zgrudil na postelj in v par trenotkih je bil mrtev.

— **Iz vlaka skočil**. Viljem Sepe, 25 let stari kovač in premogokop v Zagorju, je bil tako nepreviden, da je, preden se je vlak na domačem kolodvoru ustavil, skočil iz železniškega voza. Pri tem je nesrečno padel, si na desni roki prerezal žilo in se težko poškodoval.

— **Poskušan samomor**. Včeraj zjutraj se je v prenočišču v Kolodvorski ulici v samomorilnem namenu v prsa ustrelil elektrotehnik pri kočevskem rudniku Jož. Korun, rojen 21. marca 1886 pri Sv. Rupertu, občina Braslovče v Savinjski dolini. Ker je bil še zelo pri moči in je upati, da okrevaja, je na lice mesta došla policijska komisija odredila, da so ga z rešilnim vozom prepeljali v deželno bolnico. Vzrok poskušene samomora je nesrečna ljubezen.

— **Obsojeni mlekarici**. V soboto sta bili pri ljubljanskem okrajnem sodišču obsojeni mlekarici Franciška in Marija Colnar iz Ježice. Pred božičnimi prazniki sta primešavali mleku vodo. Marija Colnar je bila obsojena na 20 K, Franciška Colnar pa na 10 K globe.

— **Nepošteni molarji**. Franc Andovec, trgovec na Pogačarjevem trgu, Uršula Zupančič, branjevka na Poljanski cesti, Franca Čizman, branjevka iz Tacna, in Janez Vrečko, molar na Mestnem trgu, so primešavali ajdovi moki

riževo moko in jo seveda prodajali za pristno moko. Vsi štirje so bili v soboto obsojeni pred tukajšnjim okrajnim sodiščem, in sicer vsak od njih na 20 K globe ali pa na 48 ur zapora.

— **Priporočljiv pek** je Ivan Vrtačnik na Karlovski cesti. V soboto je bil obsojen pred ljubljanskim okrajnim sodiščem na 25 K globe, ker je potresal lopar, s katerim je porival kruh v peč, s tako-le »moko«: premogov prah, rastlinski odpadki, kosci različnobarvne pavole in sploh kar je namerel po tleh. Vsa ta svinjarija se je seveda zapekla v kruh.

— **Demon alkohol**. Anton Milharčič, občinski tajnik na Razdrtem, je bil strastno vdan pijači. Umevno je, da kot tak ni mogel posebno vestno izpolnjevati svojih službenih dolžnosti. Baj mu je prišlo na ušesa, da išče župan drugega tajnika. To ga je še bolj razburilo in sklenil je, najbrže v pijanosti, končati svoje življenje. V občinski pisarni je dobil na neki omari steklenico z lizolom, ki se je rabila za razkuževalne namene. To je vzel in izpil ter umrl.

— **Ukradeno perilo**. V ponedeljek popoldne je bilo ukradenega v veži hiše št. 17 na Dunajski cesti perici Franciški Svetkovi iz Bizovika več perila in sicer 4 ruhe, dva namizna prta, 2 ženski srajci, 1 ženske hlače, 2 preoblečka za blazinic, vse zaznamovano s črkama H. M. Nadalje moške spodnje hlače s črkama E. H., brez zaznamk pa 4 obrisače, 1 predpasnik, 1 bluza, 1 ženska srajca in zgornje krilo.

— **Preprečena pot**. Včeraj zjutraj sta se hotela z južnega kolodvora odpeljati v Ameriko Anton Mlakar in Anton Grm, oba iz Loža, okraj Logatec, in se s tem odtegniti vojaški dolžnosti. Obadva pa je ustavil na kolodvoru službujoči stražnik in ju aretiral. Oddali so ju deželnemu sodišču.

— **Mlad vlomilec**. Devetletni deček, stanujoč v Krakovskem predmestju, je vkljub svoji mladosti nevaren tat. Pokrade vse, kar mu pride pod roke. Poletil je ukradel nekemu uradniku na južnem kolodvoru tula-uro. Doma je vlomil v kleti v drvarnice in pokradel strankam perilo. Nekoč je bil tako predrzen, da je ukradel nekemu starinarju več stolov, katere je prodal takoj sosedu starinarju. Ko ga je zadnje dni poslal oče na kolodvor, je tam zopet ukradel 1000 lovskih patron, od katerih jih je osem izpraznil, druga je pa zakopal na Mirju v sneg. Ko je policija o tatvini zvedela, je našla na Mirju še 88 patron. Mladi uzmovič prebije največ noči izven domačega stanovanja.

— **Zopet tatvina v izložbenem oknu**. Dne 24. t. m. zvečer okoli pol 8. je neznan tat s ponarejenim ključem odprl izložbeno okno pri trgovini gospe Marije Schubertove v Židovski ulici št. 5 in iz njega ukradel moško pisano srajco, vredno 6 K 40 vin., ene naramnice, vredne 3 K 80 vin., in svilnat ščitnik za ovratnik, vreden 5 K 20 vin., potem pa okno pustil odprto in odšel.

— **Zimski površni suknič ukraden**. V nedeljo zvečer je bil županu iz Tacna gosp. Tršanju v neki gostilni v Medvodah na veselici ukraden črn zimski površni suknič, ki je imel rjavo kosmato podlogo in rjav visok kožuhovinarst ruski ovratnik, ki je vreden okoli 120 K. Pozor pred nakupom!

— **Našel je šolski učenec Dušan Hauptman dragocen rožni venec**, katerega dobi lastnik pri najditelju na Francovem nabrežju št. 7.

— **Kinematograf »Ideal«**. Sijajna veseloigra »Mladost in norost« z Asto Nielsen je dosegla zopet velik uspeh. Sploh je ves spored tako zanimiv, da zapuste obiskovalci kino v prepričanju, da so se res izbornu zabavali. V petek »Kralj rudnikov«, senzacijska drama.

Stajersko.

— **Trbovlje**, Rudarji, pozor: v četrtek dne 30. januarja se vrši ob pol 7. zvečer v »Delavskem domu« važna diskuzija. Pridite v čim večjem številu!

— **Mrtvega so našli v Črnem vrhu ob Taboru** v Savinjski dolini v nekem gozdu mladeniča Nikolaja Rožanca. Bil je božjasten.

— **Ubil se je** v Solčavi v Savinjski dolini posestnik Jakob Gervolj, po domače Arlovčnik. Šel je na hlev po seno. Na lestvi mu je spodrsnilo in padel je tako nesrečno, da je kmalu nato vsled dobljenih poškodb umrl.

Trst.

V soboto 1. februarja 1913 vsi na prvi slovenski socialistični ples v Delavski dom, ulica Madonnina 15. Ples prične ob 9. zvečer in bo trajal do 4. drugega dne. Sviral bo izbran orkester, Čarobna razsvetljava, Razkošje cvetja in zelenja, Cvetlični valčki, Vstopnina 1 K.

— **Iz tržaškega občinskega sveta**. Pretečeno soboto se je nadaljevala v tržaškem mestnem svetu podrobna razprava o proračunu za leto 1913. Pri postavitvi o šolstvu je predlagal svet. dr. Wilfan, naj občina ustanovi v mestu potrebne slovenske šole. Predlog je bil odklonjen. Za predlog so glasovali le slovenski nacionalistični in socialno demokratični svetovalci. Ob tej priliki je imel sodrug dr. Puecher lep govor, ki ga objavimo dobesedno v eni izmed prihodnjih števil. Odklonjen je bil od strani italijanske nacionalistične večine tudi socialistični predlog za zvišanje izdatkov v šolske potrebe. Magistratovci so zares prijatelji šolstva. Pa bodo morda celo zahtevali, naj se da podpora Legi!

— **Iz Sv. Križa**, Tržaški voditelj N. D. O. so šele sedaj prišli do prepričanja, da ima socialna demokracija zagotovljen teren v Trstu in okolici. Dr. Kisovec in Brandner sta hotela to prepričanje potolažiti s tem, da sta ustanovila pri nas ime črne firme, s katerim naj bi si delala reklamo. Cunjar, ki nabira po vasi čunje, piha seveda v svoj rog. Ako pa čunje ne nabere, se vrne s praznim jerbasonom domov. Dr. Kisovec in Brandner sta bolj prebrisana. Ona si rajše čunje izposodi in te neseta svoji firmi, da dobita nagrado. »Edinost« je napisala dve kloni robe v proslavo Dr. Kisovca in

Brandnerja, ki sta ustanovila v Križu ime N. D. O. Ampak ako bi bila »Edinost« vedela, da je odbor organizacije sestavljen iz samih učiteljev, gostilničarjev, penzionistov, ključarjev in klobasarjev, bi gotovo ne bila potratila toliko nedolžnega papirja. Kriški delavci, ki smo dve uri oddaljeni od Trsta, lahko zatrompetamo uredništva »Edinosti«, da jo njeni lastni pristaji neprenehoma »barbajo«. Kriško delavstvo ne potrebuje N. D. O., ker je prepričano, da je ravno taka sovražnica slovenskega delavstva kakor vsak konzorcij delodajalcev. Gospodom učiteljem, ki so vstopili v ta narodni jerbasa, pa prav toplo čestitam. Najbolj pa učitelju gospodu Križmanu, ki bo imel posla v odboru in ki se razume o delavskih rečeh toliko kolikor zajec na partituro.

— **Njihova ljubezen**. (Iz Sv. Križa). Na svoji veselici pretečeno soboto so narodnjaki dokazovali svojo ljubezen do slovenskega delavstva. V času plesa so postavili na oder zvištega človeka in ta je napadal in sramotil socialistične delayce. Bržkone je mož dobil nagrado od N. D. O. ali pa od plemenitih gospodov učiteljev.

— **Iz Šklednja**. Pretečeno nedeljo so sklicali gospodje iz društva »Edinost« pri nas shod. Na tem shodu je prvi poročal mestni svetovalec gospod Miklavc. Bog naj mu ta greh odpusti. Misli si smo, da nam bo povedal kaj resnega, da smo morali končno le poslušati navadno javkanje in stokanje, pa napade na socialno demokracijo. Ker je na prejšnjih shodih v »Narodnem domu« tržaškem streljal kozle dr. Wilfan, si je mislil, da jih mora tudi on. Kakor dr. Wilfan, tako si je mislil tudi Miklavc, da mu bodo ploskali kadar je povedal, da hoče do socialni demokratije v mestnem svetu, naj bi občina za ljudstvo več potrosila, in da ne znajo socialni demokratije povedati, kje naj bi se vzel denar. Znano, znajo, gospod Miklavc! In tudi povedali so, kje naj se vzame. In le sramota je za Vas, ako tega ne veste, da je treba vzeti, kjer je mnogo in dati tja kjer ni. Nadalje je pripovedoval, da večina v mestnem svetu prav rada ugodi zahtevam socialnih demokratov, zlasti glede delavskih hiš. In tudi to ni prav Miklavcu, da bodo imeli delavci vsled zahteve socialnih demokratov boljša stanovanja. Zares nedolžni so naši narodni zastopniki in zares imajo ljudi za neumne. Koliko časa bo trajalo, to ne vemo. Pa prihodnji kaj ve!

— **Circolo Corale fra Lavoratori**. To pevsko društvo italijanskih sodrugov priredi v nedeljo 2. februarja 1913 veliko predpustno veselico v prostorih »Delavskega doma«, ulica Madonnina 15. Veselici, kjer se bodo proizvajali lepi zbori, sledi ples, ki bo trajal do ranega jutra. Začetek veselice ob pol 9. zvečer. Vstopnina s plesom vred 60 vinarjev.

Vestnik organizacij.

Škofja Loka. Odbor »Vzajemnosti« ima zelo važno sejo v četrtek 30. januarja ob pol 8. zvečer v gostilni pri Jošku na Trati. Vabljeni so tudi vsi člani. Odbor. Odborova seja Krakovsko-trnovske podružnice »Vzajemnosti« se vrši v četrtek 30. t. m. ob 8. zvečer v stanovanju s. Fr. Krašovca. Ta seja je zadnja pred obema zborom.

Gospodarski pregled.

** **Skrb avstrijske vlade za stanovanja**. Naša vlada se že zopet pripravlja na novo posojilo, čeprav je šele prav pred kratkim najela borih 125 milijonov po 6 in tri četrti procentov — torej prav odurne obresti bo plačevala — od ameriških kapitalistov. Državni dolgovi naraščajo od leta do leta. Od leta 1908. do 1912. je narasel državni dolg od 974 milijonov na 12.372 milijonov kron. Del novih državnih dolgov je res porabila vlada za podržavljenje nekaterih železniških prog. Ali ti železniški dolgovi nikakor ne pomnožujejo državnega dolga, ker se je pač pomnožila državna lastnina s pridobitvijo novih železnic. Železniški dolg je narasel v zadnjih štirih letih od 1745 milijonov na 3233 milijonov kron. Ako odštejemo ta dolg od splošnega državnega dolga, tedaj vidimo, da se je v štirih letih zadolžila avstrijska vlada za 910 milijonov. Koliko obresti mora plačevati država svojim upnikom? Ako odštejemo železniški dolg, tedaj je plačevala država leta 1908 329 milijonov obresti, leta 1912 že 365 milijonov. Torej vsak dan plačuje država svojim upnikom ravno 1 milijon kron obresti! Državni dolgovi pa dan za dnem naraščajo. Nihče več že noče posejati državi, zato uporablja država nasilna sredstva. Leta 1911 je država prisilila zavarovalne družbe, da so jej posodile 112 milijonov kron. Sedaj je pritisknila država na hranilnice in zahteva od njih, da morajo petnajst stotink svojih kapitalij naložiti v državnih zadolžnicah. Ako pa morajo kreditni zavodi vladi vedno več posejati, tedaj je jasno, da ne morejo več toliko posejati industriji, trgovini in poljedelstvu. Stavbinske stroke že sedaj občutijo naraščajoče državne dolgove, hranilnice in zavarovalnice ne dajejo posojil za hiše, ker morajo posojati državi denar za nove drednote. Čim več bojnih ladij gradi država, tem manj stanovanj bo za ljudstvo. Brezposelnost v stavbinskih strokah, pomanjkanje stanovanj in zdravitev stanarin: to so posledice gospodarstva militaristične države.

Delavsko gibanje.

= **Stavka pekov v Zagrebu**. Iz Zagreba brzojavljajo: Pekovski pomočniki v Zagrebu so stavili mojstrom nekaj prav malenkostnih zahtev, katerim pa mojstri niso ugodili in so prav ostro odklonili vasko zahtevo po izboljšanju. Zato so v ponedeljek pričeli pekovski pomočniki s stavko. Noben pekovski pomočnik naj ne hodi v Zagreb!

Ali sem že »Zarji« pridobil novega naročnika?

Balkanska vprašanja.

IZZA PREVRATA.

Krvavi konflikti?

Carigrad, 28. januarja. Po mestu krožijo doslej nepotrjeni glasovi, da je prišlo v vojnem taboru pri Cataldži do ostrih sporov med pristaši stare vlade in med onimi mladoturškega komiteja. Baje so se zgodili tudi krvavi spopadi med obema strankama. Od avtentične strani ni dobili nobenega pojasnila. Talaat-beg se je odpejal proti Cataldži.

Carigrad, 28. januarja. O dogodkih pri Cataldži se slišijo sledeče podrobnosti: Oficirji, ki so člani liberalne lige, so silno razburjeni zaradi mladoturškega puča, zlasti pa zaradi smrti bivšega vojnega ministra Nazima. Vkljub oficirski izjavi nove vlade, da je hotel mladoturški komite izvesti prevrat brez krvi in da je Nazim le po nesreči padel, so njegovi prijatelji in pristaši prepričani, da ga je Enver-beg namenoma ustrelil. Poveljnik IV. armade Abuk-paša, ki je bil osebni prijatelj Nazima in Čerkes kakor on, je postal Mahmud Ševketu poziv s podpisani mnogih častnikov, da naj s svojim kabinetom nemudoma demisionira, ker pride sicer on s svojimi Čerkesi, Kurdi in Arabi v Carigrad obračunat.

Protih sultanu.

Carigrad, 28. januarja. Vkljub zunanjemu tatalističnemu miru je v mestu vse narobe. Agitacija proti sultanu in prestolonasledniku je živahna. Nezadovoljneži agitirajo za Abdul Medžida. Zdaj se sliši, da je pri zadnjem selamliku neki Kurd zaklical sultanu: »Odstopi! Saj nisi sposoben, da bi vladal Turčiji!«

Kjamil obolet.

Carigrad, 28. januarja. Bivšega velikega vezirja Kjamil-pašo je zadela kap. Desna stran telesa mu je ohromela. Boje se za njegovo življenje.

Mladoturki so liberalni.

Carigrad, 28. januarja. Da bi potolažili javno mnenje, so začeli mladoturki izpuščati politične nasprotnike, katere so bili zaprli po prevratu. Baje dobe nekateri izmed njih višje javne urade. Tudi izdajatelj »Ikdama« Ali Kemal bo baje nameščen.

Begunci.

Carigrad, 28. januarja. Pristaši starega kabineta ne zaupajo novi vladi. Kdor more, beži iz Carigrada. Sin bivšega šejha ul islam Muktar-beg je pobegnil na tujo ladjo. Tudi sin Kjamil-paše je zbežal.

Strah novih gospodarjev.

Pariz, 28. januarja. »Tempo« javlja iz Carigrada: Poslaniki imajo vtisk, da je nova vlada skrajno slabotna. Imenovanje Sajid Halima za zunanjega ministra je napravilo mučni vtisk, ker je znano, da nima princ nobenega ugleda in nobene spretnosti v zunajih zadevah. Konzularna poročila naznanjajo znake nemirov v Siriji in Armeniji. Turki ministri sami se kažejo zelo vznemirjene. Nekateri so že sami izjavili, da bi lahko prišlo do protirevolucije. Mladoturki upajo, da bo Nemčija pomagala moralno in materialno, da bo Turčija dosegla mir ob častnih pogojih.

Turški odgovor.

Carigrad, 29. januarja. Mahmud Ševket paša je izjavil, da turški odgovor na noto velesil še ni dovršen, da pa bo na vsak način jasev in določen, pa naj se potem zgodi, kar hoče. V mladoturških krogih pravijo, da bo odgovor sestavljen v zmislu Talaatove izjave: »Odrinski vilajet in otoki se ne odstopijo, pa če imamo izgubiti pri Cataldži in Odrinu še 50.000 mož.«

Vsebina turškega odgovora?

Berlin, 29. januarja. »Deutsche Tageszeitung« pripoveduje, da je njen dunajski dopisnik imel priliko govoriti z visokim turškim diplomatom, ki mu je dejal, da je bil turški odgovor že na ministrskem svetu v soboto sklenjen. Obsegal bo baje štiri točke. Predvsem izreka Porta željo, da bi se ohranil mir, ampak da bi se našla drugačna podlaga, nego so jo priporočale velesile. Kot največje koncesije, ki jih mora storiti, navaja predajo egejskih otokov razna štiri, ali določiti se mora duhovna suvereniteta sultana nad vsemi. Od predaje morajo biti izključeni otoki Imbrās, Lemnos, Kios in Mitilene. Odrina ne more Porta pod nobenim pogojem opustiti. Pripravljena pa je storiti zavezniškom druge koncesije, kolikor niso v nasprotju s navedenimi točkami. Prepustila bi zavezniškom tudi kakšno drugo ozemlje, ali Odrin in teritorij, ki ga spaja s Carigradom, mora ostati turški.

Abuk paša.

Pariz, 29. januarja. V tukajšnjih krogih menijo, da je verjetna vest, da se pripravlja Abuk paša na čelu četrtga armadnega zbora na pohod proti Carigradu in da hoče maščevati Nazimovo smrt.

Prestopil k Bolgarom?

Pariz, 29. januarja. »Terdzuman« javlja, da je stotnik Haki Ali, pristaš prejšnje vlade, zapustil armado pri Cataldži in prestopil k Bolgarom.

Nesporazum med zavezniki?

Pariz, 29. januarja. Iz Londona javljajo, da se balkanski zavezniki zato obotavljajo z odpovedjo mirovnih pogajanj, ker baje niso rešili vseh vprašanj, ki jih imajo med sabo. Če se vojna nadaljuje, ne bodo mogli Bolgari sami osvoboditi Odrina, ampak bodo potrebovali srbskega in grškega sodelovanja. Srbi in Grki pa izrabljajo ta položaj, da se z Bolgari resno pobotajo zaradi razdelitve osvojenih krajev. Grki hočejo obdržati Solun, Srbi pa imajo zahteve v Macedoniji. O tem hočejo biti na ja-

snem, preden grede Bolgarom pomagat na bojišču.

Odpoved pogajanj.

London, 28. januarja. Balkanski delegati naznanjajo že nočjo ali pa jutri dopolne turškimi pooblaščenecem, da je konec pogajanj in da odpotujejo.

Zakaj čakajo zavezniki?

London, 29. januarja. V balkanskih krogih so nestrpni, ker bi najrajši takoj naznanili Turkom, da ne bodo več nadaljevali mirovnih pogajanj. Toda velesile zastavljajo ves svoj vpliv, da bi balkanski pooblaščenecem ne storili takega odločilnega koraka, dokler ne dobe poslaniki odgovora Turčije.

BOLGARSKA IN RUMUNIJA.

Ministrski svet.

Bukarešt, 29. januarja. Za danes je zopet sklican ministrski svet, ki se ima baviti s sedanjim stanjem bolgarsko-rumunskega spora. Predsedoval bo Majorescu.

Rumunski ultimatum?

Solun, 29. januarja. Vesti iz Sofije pravijo, da je tam zavladalo veliko vznemirjenje, ker se čuje, da pošlje Rumunija vsak čas ultimatum zaradi zahtevanega ozemlja. Ministrski svet je sklenil, da ne popusti, prebivalstvo v krajih, ki jih zahteva Rumunija, pa pozove, naj se ne upre eventualni rumunski okupaciji, zlasti pa naj ne strelja na vojaštvo.

Srbi in Bolgari.

Sofija, 29. januarja. Pri tukajšnjem srbskem poslanstvu izjavljajo, da je Srbija zvesta zaveznica Bolgarske, naj se zgodi karkoli. Če bi bila Bolgarska zapletena v vojno z Rumunijo, ostane Srbija ob njeni strani prav kakor danes s svojimi divizijama pred Odrinom, ki štejeta 5500 mož.

Rumunsko posojilo.

Bukarešt, 29. januarja. »Universul« javlja, da je imelo pogajanje z berlinsko diskontno družbo zaradi posojila v znesku 150 milijonov frankov uspeh. Posojilo, ki bo služilo glavno vojaškim namenom, se izplača v dveh ali treh dneh.

MORNARIŠKA DEMONSTRACIJA.

Atene, 29. januarja. Neki zunanji diplomat je na neko vprašanje izjavil, da velesile doslej še niso sklenile nobenih korakov. Vprašanje mornariške demonstracije pred Carigradom je že zato kočljivo, ker bi Turki lahko zaprli Dardanele in preprečili prihod tujih bojnih ladij s streljanjem iz turških trdnjav, to pa bi lahko imelo najzaprtejšee posledice. Tudi pred Smirno bi mornariška demonstracija napravila dovolj vtiska.

TROZVEZA.

Berlin, 28. januarja. »Vossische Ztg.« javlja iz Londona: Tukaj zagotavljajo, da bi dobila Turčija krepko podporo trozveze, če bi predlagala, da ji ostane Odrin, pa da razruši utrdbe. Na tej podlagi bi se pogajanja mirovne konference lahko iznova pričela. (Pogajanja mirovne konference so vodili balkanski pooblaščenec s Turki, ne po trozvezi.)

TROJNA VZAJEMNOST.

Rusi in Francozi.

Belgrad, 29. januarja. Ruski in francoski poslanik Hartwig in Decoux sta imela včeraj dolgo konferenco, da storita po instrukcijah svojih vlad korake pri srbskem kabinetu s tem namenom, da ne bi balkanske države pred zaključkom akcije velesil ničesar storile, kar bi onemogočilo mir.

VOJNE DEMONSTRACIJE NE BO.

Belgrad, 29. januarja. V poučenih političnih krogih zatrjujejo, da je trojna vzajemnost popolnoma opustila namen vojaške demonstracije proti Turčiji, ker sta Nemčija in Avstrija izjavili, da se je ne bi udeležili in da bi bila taka demonstracija resno nevarna evropskemu miru.

Rusija čaka.

Peterburg, 29. januarja. Ministrstvo za zunanje zadeve je naznanilo poslanikom, da bo Rusija kakor ostale velesile čakala, dokler ne pride odgovor Turčije na skupno noto.

FRANCOSKE LADJE.

Pariz, 29. januarja. Francoski poslanik zahteva, da se mu dasta dve bojni ladji v marmarskem morju na razpolago, da more po potrebi izkrcati vojaštvo. Francoska vlada je pooblastila poslanika, da naprosi Mahmud Ševketa za dovoljenje, da smeta dve oklopnici v Dardanele, ker se mora računati z možnostjo vstaje.

Z BOJIŠČA.

Atene, 29. januarja. Grki so v soboto zasedli tri nove važne postojanke pri Bizani. Včeraj se je vnel boj zopet na celi črti.

Pred Skadrom.

Cetinje, 29. januarja. V pondeljek so Turki napadli črnogorske čete pred Skadrom z infanterijo in artiljerijo. Črnogorci so odgovorili z mitraljezami. Turki so se s težkimi izgubami umaknili in so prepustili Črnogorcem dvoje važnih pozicij. Dva Črnogorca sta lahko ranjena.

DVE SEJI POSLANSKE ZBORNICE.

Dunaj, 28. januarja. Današnja plenarna seja poslanske zbornice, prvo po Novem letu, je predsednik dr. Sylvester otvoril ob 11. dopolne in se v daljšem nagovoru spominjal smrti nadvojvode Rainerja. V znamenje žalovanja je seja takoj zaključil in napovedal prihodnjo seja z določenim dnevnim redom za 12. uro.

Druge seja.

Kot prva točka je na dnevnem redu razprava zakona o kužnih boleznih, ki je bil v odseku rešen že poleti, a oktobra meseca na po-veleje fabrikantov vrnjen zdravstvenemu odseku. Odsek je zakon stilistično opilil, ne da bi zadovoljil nasprotnike, in poljsko kolo razodeva očitno namero, da prepotrebni zakon vnovič pokoplje. Postopanje meščanskih Poljakov je naravnost zločinsko, če pomislimo, da je Galicija od vseh avstrijskih dežel epidemijam najbolj izpostavljena in da so tam nekateri nalezljive bolezni takorekoč udomačene.

Ker je zbornica splošno razpravo dovršila že v oktobru, se je začela takoj podrobna debata. Poročevalec Michl (nemški radikalec) je predlogu toplo priporočal. Manjšinski poročevalec Ukrajinec dr. Levickij je opisal grozno pustošenje legarja, sifilide in jetike v Galiciji. Krščanski socialc dr. Jerzabek se je zavzemal za omejitve (!) zgluševalne dolžnosti pri nalezljivih boleznih, češ da naraste zdravnikom in občinam — preveč dela. Poljak grof Lasocki (ki ima svojo izvolitev zahvaliti kakor ostala poljska šlahta goljufivim manevrom političnih gosposk) se izreka proti zakonu, češ da bi okrajni glavar neprijetnega kandidata pod pretvezo kužne bolezni lahko — izoliral (!). Tudi nemški agrarec govori proti zakonu, češ da na deželi primanjkuje zdravnikov in da je tak zakon brez vrednosti.

Nato se je razprava prekinala in je zbornica začela otepati nekaj mesecev star »nujni« predlog. Na koncu seja so Ukrajinci in Italijani zaradi zavlačevanja vseučiliškega vprašanja napovedali vladi najostrejši boj.

Prihodnja seja bo jutri ob 11. dopolne.

IZ FINANČNEGA ODSEKA.

Dunaj, 28. februarja. Finančni odsek je na današnji seji glasoval o izpreminjavalnih predlogih k reformi osebne davka. Obveljali so le tisti predlogi, ki so jih finančni zarotniki poprej odobrili. Odklonjen je bil med drugim tudi § 84 vladne predloge, ki podreja pridobitni tudi rentne dohodke, uživajoče iz kateregabisodi naslova davčno prostost. Vlada je svoj čas na ta paragraf polagala veliko važnost, češ da bi izgubila vsled odklonitve na leto dva milijona kron.

Poročevalec dr. Licht poroča nato o drugi skupini paragrafov in izraža svoje soglasje, da pri odmeri davka med odbitke uvrste tudi zavarovalne premije od 300 do 600 kron in pa vojaška taksa.

Koreferent dr. Renner (soc. dem.) predlaga, da se odpravi davčna prostost cesarja, članov cesarske družine in častnikov. Nadalje predlaga, da se oproste dohodarine one osebe, katerih letni dohodek ne presega 2000 kron.

Prihodnja seja bo jutri.

JUSTIČNI ODSEK.

Dunaj, 28. januarja. Justični odsek je danes v razpravi o novem odvetniškem redu sklenil, da se za odvetniške in notarske kandidate sprejme enoten justični izpit. Glede izključitve od advokature je odsek pritril milejšemu nazoru poročevalca, da je izključen od odvetništva le tisti, kdor se z nepoštenim dejanjem izkaže za nevednega zaupanja.

POGREB NADVOJVODE RAINERJA.

Dunaj, 29. januarja. Truplo nadvojvode Rainerja prepeljejo v četrtek zvečer iz njegove palače v dvorno župno cerkev in ga položijo na mrtvaški oder. V petek zjutraj bo nekaj ur občinstvu dovoljen dostop do mrtvaškega odra. V petek ga svečano pokopljejo v rodbinsko rakev v kapucinski cerkvi.

STAVKA NATAKARJEV IN KUJARJEV.

Trst, 28. januarja. Danes so končali natakariji in kuharji paroplovne družbe »Dalmatia« s stavko. Jutri bodo šli zopet vsi na delo.

SOCIALNI DEMOKRATJE IN VOLILNE REFORME.

Budimpešta, 29. januarja. Socialno demokratsko strankino vodstvo demantira kar najodločneje vesti, ki krožijo po mestu in ki trdijo, da so se socialisti pogajali s Tiszom o volilni reformi. Noben socialist se ni pogajal ne z vladno stranko, ne z njenimi posameznimi člani. Res pa je, da vladna stranka neprestano nadleguje socialiste, a socialisti energično zavračajo vse ponudbe z utemeljitvijo, da so se socialisti glede postopanja o volilni reformi združili z opozicijalci in je torej izključeno vsako pogajanje z vladno stranko.

TISKOVNA SVOBODA V DRŽAVI GROFA TISZE.

Budimpešta, 29. januarja. Ogrska vlada je odvzela poštni debit dnevniku »Independance belge«, ker je kritiziral strahovlado ogrskih mogočnjakov.

IZ NEMŠKEGA DRŽAVNEGA ZBORA.

Militaristične zahteve.

Berlin, 28. januarja. Socialno demokratski poslanec dr. Gradnauer je danes v nemškem državnem zboru vprašal, ako pripravlja res vlada predloga za obsežne vojaške zahteve. Odgovoril mu je major Hofman in dejal, da so odločilni vladni faktorji edini v tem, da je treba izdatno izpolniti vojsko na suhem. O obsegu izpolnitvev da ni mogoče sedaj še obširno poročati, ker zvezni svet še ni o tem nič sklepal. — Proračunska komisija državnega zbora je danes črtala nagrade, ki so jih dobivali poštni in brzojavni uradniki na Pruskem Poljskem. Sprejeta je bila resolucija, s katero se državni kancelar pozivlja, da pripozna državnim uradnikom doklado za otroke.

POLITIČNA AMNESTIJA NA FRANCOSKEM

Pariz, 29. januarja. Ministrski svet je sklenil predložiti zbornici amnestijsko predlogo, ki bi odpustila kazen zavoljo političnih, tiskovnih, koalicijskih in strokovnih deliktov obsojenim osebam.

SUFRAZETKE SE PRIPRAVLJAJO NA BOJ.

London, 29. januarja. Sufrazetke so razjarjene, ker je vlada opustila predložitev volilne reforme. V torku ponoči so pričele s pripravami za nadaljni boj. V večji poslanske zbornice je nečakinja gospe Pankhurstove, voditeljice sufražetk, zagnala v robec zavrt kamen v dragoceno sliko. Nečakinja so aretirali. Pankhurstova je izdala parolo: Uničite kar morete, napravljajte največjo škodo, ščitite le življenje ljudi! Nekatero sufražetke svetujejo k vtrtilju in bombam. Eno od teh so aretirali. — Vse organizacije za žensko volilno pravico so sklenile, da obnove propagando.

OBSOJENE SUFRAZETKE.

Dublin, 28. januarja. Tri sufražetke so pobile 16 oken v dublinskem gradu. Vsaka je bila obsojena na en mesec prisilnega dela.

MONGOLI NA RUSKEM.

Peterburg, 29. januarja. Vojni minister je sprejel posebno mongolsko odposlanstvo, ki je prosilo, da bi Rusija poslala Mongolom orožja in vojaških instruktorjev. Vojni minister je obljubil, da izpolni željo.

Novice.

* Odškodninske zahteve od paroplovne družbe White Star-Line. Angleška sodišča se odklonila razne tožbe na odškodnino proti družbi White Star-Line kot lastnici potopljivega parnika »Titanic« z motivacijo, da družba zakrivila nesrečo, temveč da je le nesrečen slučaj povzročil strahotno nezgodo. Ta zmaga pa družbi, ki se je tako lahkomišno igrala z življenjem tisočih ubogih izseljencev ne bo mnogo koristila, ker družba ni podrejena samo angleški jurisdikciji, temveč tudi ameriškim sodiščem, ki bodo nedvomno precej drugače razsodila nego angleška. Vse osebe, ki imajo od družbe White Star-Line kaj terjati, so se takoj obrnile na ameriška sodišča, ko se izvedela, da so angleška razsodila v prilog družbi. Dozdaj je bilo vloženih tožb za 50 milijonov kron odškodnine. Kakor hitro bo pa le en proces ugodno rešen, bodo sledile nove tožbe. Sicer so pa v nekaterih krajih že začeli spoznavati nečloveško ravnanje te družbe ter se odvracati od nje.

* Kinematograf je zdravju škodljiv. Ameriški očesni zdravnik dr. Gould je v glasilu ameriškega medicinskega društva priobčil svoje bogate izkušnje o vplivu kinematografskih predstav na zdravje gledajočega občinstva. Ob dolgem gledanju svetlopišev se mnogokrat pojavijo znaki bolezni, ki se najlažje primerjajo z migreno v njenih mnogoličnih nastopih. Navadno se pojavi čut velike utrujenosti možgan in zlasti oči, pomanjkanje teka in večkrat celo bruhanje in nespanec — v obče torej znaki, ki nastopijo ob vsakem prenapenjanju oči. Zanimivo je, da imajo osebe, ki nosijo očala, v kinematografu občutek, kakor če ne imele pravih očal. Seveda je pa to le prevara in posledica prenapetja oči. Morda bodo kdaj prišla v rabo posebna očala za kinematografske predstave; s tem bi se morda vsaj deloma dale preprečiti slabe posledice dolgega gledanja svetlopišev. Pravi vzrok teh bolestin pojavov je po mnenju dr. Goulda trajno menjanje stalne točke oči, migljanje podob in mnogokrat nezadostna razsvetljava.

* Na begu pred preiskavo. William Rockefeller je izginil in nikdo ne more povedati kam se je obrnil. Kongresni komite, ki preiskuje manipulacije denarnega trsta, ga išče že šest mesecev, da bi se mu dostavila pozivnica. Nekateri trdijo, da živi v Brunswicku, Ga., drug zopet trdijo, da je najel parnik in odplul proti Evropi, da mu ne bo treba pričati pred preiskovalnim komitejem.

* Polet avstrijskega letalca v Bosni. V nedeljo je poletel avstrijski letalec, nadporočnik Nittner iz kopališča Ilidze v Sarajevu. Dvignil se je najprej nad 1600 metrov visoko pogorje, letel čez več vasi v bosanskem Krasu in nad Sarajevom se je dvignil 2700 metrov visoko. Preletel je 70 kilometrov.

Razsodbe obrtnih sodišč.

Posebna oblika za odpoved ni predpisana.

Tožnik je delal od aprila do 2. septembra pri tožencu kot krojaški pomočnik in je za služil povprečno po 4 krome na dan. Zastra odpovedi med njima ni bilo dogovora. 2. septembra je toženec na cesti srečal tožnika, mu sporočil, da z njegovim delom ni zadovoljen in mu odpovedal na 14 dni, kar je tožnik brez ugovora sprejel v vednost.

Tožnik izpodbija veljavnost na cesti izrečene odpovedi in zahteva mezno odškodnino vsled neopravičenega odpusta; sodišče je njegovo zahtevo zavrnilo.

Razlogi: Ugovor, da je na cesti izrečena odpoved neveljavna, nima zakonite podlage.

Obrtni red ne predpisuje določene oblike za odpoved in vsled tega velja v zmislu § 883 spl. drž. zak. za veljavno odpoved vsaka razločna izjava, da naj po poteku odpovedne dobe preneha delovno razmerje.

Tožbeni zahtevki po § 84. obrtnega reda predpostavljajo predčasen odpust, vsled česar je sodišče zavrnilo.

Od deželne vlade potrjena kolektivna pogodba je veljavna, četudi se posamezne določbe ne izvajajo.

Po soglasnih izjavah obeh strank je bil pri tožencu kot pekovski pomočnik uslužbeni tožnik 21. julija brez odpovedi odpuščen.

Tožnik trdi, da je od 4. julija dalje delal pri tožencu za tedensko mezdo 14 kron in zahteva vsled neutemeljenega odpusta odpovedno odškodnino 28 kron za mezdo in 28 kron za oskrbo, skupaj 56 kron.

Toženec predlaga zavrnitev zahtevka sključujoč se na kolektivno pogodbo pekovske za-

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

Brez konkurence!
Krasne novosti jesenskih oblek in površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.
Solidna postrežba. Najnižje cene.

druge v Gradcu, ki pozna le dva odpovedna dneva, ako ni drugačnega dogovora. Ta dva dneva, pravi toženec, pa je že plačal.

Tožnik izjavlja, da mu je znana vsebina kolektivne pogodbe, zlasti tudi določba dvodnevne odpovedne dobe, ako ni drugega dogovora, da pa ne priznava obveznosti kolektivne pogodbe, ker se toženec ni držal njenih določb. Toženec mu ni dajal ne tedenskega odpočitka in ne plačal hrane izven doma.

Toženec je priznaval, da toženec ni imel tedenskega odpočitka, češ da je v mali delavnici ta reč nemogoča. Hrano je tožnik dobival doma, kakor je bilo dogovorjeno.

Sodišče je tožniku prisodilo le odškodnino za dva odpovedna dneva, presežni zahtevki pa je odbilo.

Razlogi: V kolektivni pogodbi graške pekarske zadrage, potrjeni od štajerskega namestništva, je določena dvodnevna odpovedna doba, ako ni drugega dogovora. Kolektivna pogodba z omejeno odpovedno določbo nadomešča v smislu § 114. b obrtnega reda § 77. obrtn. reda, ki določa 14dnevno odpovedno dobo, ako ni drugače dogovorjeno. Tožnikova trditev, da se toženec ni držal glede na hrano kolektivne pogodbe, ne odgovarja dejstvom, ker se je ob vstopu v delovno razmerje zadovoljil s hrano na domu. Pač pa je res, da toženec tožniku ni dajal zakonito določenega prostega dne za odpočitek.

To zanemarjanje ene določbe kolektivne pogodbe pa ne opravičuje tožnika, da smatra vso kolektivno pogodbo za razveljavljeno. Od toženca sme zahtevati le izpolnjevanje pogodbe; zakaj § 919 spl. drž. zak. določa, da sme druga stranka, ako se pogodba v kateremkoli pogledu ne izvršuje, zahtevati izpolnitev pogodbe, razrušitev pogodbe pa le v zakonito določenih slučajih ali pa v slučaju izrecnega pridržka; oboje pa tu ne velja, ker ni ne v zakonu, ne v kolektivni pogodbi sami določbe, da je smatrati vso kolektivno pogodbo za razrušeno. Ako se ena točka te kolektivne pogodbe ne izpolnjuje.

Vsled tega je sodišče prisodilo tožniku le dvodnevno odpovedno odškodnino.

Vsled slabega dela povzročena škoda se sme odtegniti od mezde, delodajalec, ki daje slabo gradivo na razpolago, je po razmerju soodgovoren za škodo.

Tožbenemu zahtevku mizarskega pomočnika proti mizarskemu mojstru, pri katerem je bil zaposlen na tedensko mezdo in kateri mu je pri izplačevanju mezde odtegnil znesek 7 K 15 vin., je sodišče ugodilo za delni znesek 4 K, in ga zavrnilo glede na nadaljni znesek 3 K 15 vinarjev iz naslednjih razlogov:

Nesporno je, da bi tožniku šla mezda 7 K 15 vinarjev, ampak toženec odklanja izplačilo tega zneska, ker je tožnik dvakrat svoje delo slabo izvršil, ker je za popravilo potreboval 12 ur delovnega časa po 72 vinarjev, torej 7 kron 44 vinarjev in pokvaril oplatico (funirja) za 3 krome 80 vinarjev, ker mu je torej tožnik povzročil škodo v znesku 11 kron 24 vinarjev, vsled česar je bil opravičen za delno pokritje te škode pridržati si 7 kron 15 vinarjev. Tožnik trdi, da je bilo njegovo delo treba popraviti, ker je bila od delodajalca izročena risba nenatančna, ker je bil lep slab in ker je nepoklicana oseba njegovo delo, ki naj bi ostalo čez noč v stiskalnici, že zvečer vzela iz nje. Sodišče je smatralo za dognano, da je bilo tožnikovo delo potrebno v marsikaterem pogledu popravila,

vsled česar je z izgubo delovnega časa in gradiva nastala škoda, da pa je toženec vsled tega, ker je delo bilo prezgodaj vzeto iz stiskalnice, svojo škodo do polovice sam zakrivil.

Z ozirom na § 273. civilnega pravnega reda je določilo sodišče po prostem preudarku odškodnino na 6 kron 30 vinarjev, je zneska polovico, torej 3 krome 15 vinarjev, je dolžan nositi tožnik, ta znesek je toženec opravičen odtegniti tožniku, ker pa mu je odtegnil 7 kron 15 vinarjev, je sodišče razsodilo, kakor omenjeno.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

»dor svoj želodec ljubi,
ne pije drugega, kakor
želodčni likér

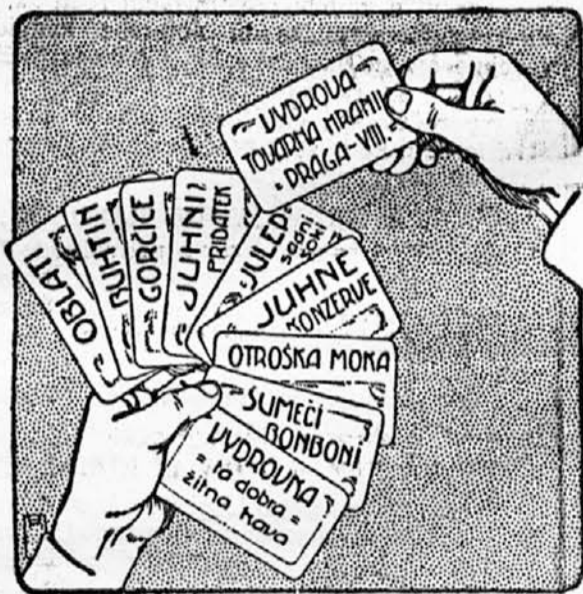
Najboljši želodčni likér!

Sladki in grenki.

Pristni »FLORIAN« ne slabi in ne omami,
ampak daje moč in veselje do dela!

Naslov za naročila: »FLORIAN«, Ljubljana.

POSILJAMO VARNOSTNO

Moderna veda in socializem

Napisał Enrico Ferri. Poslovenit M. J-č.

To knjigo toplo priporočamo. Cena 1-20 K. Dobi se v vseh knjigarnah in v založbi »Zarje.«

Žepni koledar za 1913

v Trstu

se dobi pri ANTONU VAUPOTIČU v Delavskem domu, ulica Madonina 15.

Dr. Josip Ferfolja je otvoril včeraj svojo odvetniško pisarno v Trstu

Via Molino piccolo šte. 7. — Telefon št. 26—50.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta šte. 17

priporoča svojo bogato zalogo

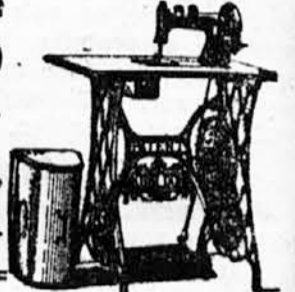
šivalnih strojev

in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastoj in franko.

Za veselice!

Velika izbira najcenejših raznih krink, kap, klobučkov in drugih pokrival, girland, koriandoli, serpentin in drugih reči. Vse te predmete dajem društvom v komisijsko prodajo, to je, kar se ne razpeča sprejemem po veselici nazaj.

Isto velja za vsa zunanja naročila.

FR. IGLIČ, Ljubljana, Mestni trg št. 11-12.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico

registrovana zadruga z omejeno zavezo

naznanja svojim članom, da glasom sklepa skupne seje nadzorstva in načelstva z dne 17. januarja 1913 obrestuje odslej

hranilne vloge članov po **5 1/2 0** od dne vloge do dne dviga.

Dosedanje stanje hranilnih vlog 51.000 K. Dosedanje stanje deležev 32.000 kron.

Rezervni zaklad 8000 kron. Denarni promet leta 1912.: 1,487.639 kron 18 vin.

Pisarna društva v Spodnji Šiški, Kolodvorska cesta.

Prodajalne: v Ljubljani: Sodna ulica, Bohoričeva ulica, Krakovski nasip; v Šiški: Kolodvorska cesta, Celovška cesta; na Viču, v Tržiču, na Jesenicah, na Savi in na Koroški Beli.

NADZORSTVO.

Pekarna v Spodnji Šiški, Celovška cesta.

NAČELSTVO.